

Narrativa catalana del segle XIX

Codi: 100705

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500247 Llengua i Literatura Catalanes	OT	3	0
2500247 Llengua i Literatura Catalanes	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Enric Cassany Cels

Correu electrònic: Enric.Cassany@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha

Objectius

Visió general de la prosa narrativa del segle XIX, del romanticisme al realisme. Contextualització històrica dels aspectes referents a la llengua, la difusió, el públic i els autors. Atenció preferent a les poètiques (a través de textos teòrics, catalans i estrangers), l'evolució dels gèneres i els autors més importants (especialment, Narcís Oller).

Competències

Llengua i Literatura Catalanes

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar textos literaris des de bases filològiques i comparatistes, i redactar anàlisis i identificar models de llengua literària en textos catalans contemporanis.
2. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
3. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
4. Descriure el context històric de la literatura catalana contemporània i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
5. Dur a terme treballs escrits i presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
6. Elaborar, en un nivell avançat, textos crítics sobre les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana contemporània, i redactar assaigs originals i complexos, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període contemporani.
7. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
9. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
10. Interpretar la tradició cultural occidental a partir del segle XIX i fins a l'actualitat, i reconèixer amb detall en un text contemporani els trets de la tradició occidental.
11. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica
12. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
13. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics
14. Redactar, en un nivell avançat, assaigs històrics i interpretatius sobre la tradició literària catalana contemporània, i exposar i argumentar de manera complexa visions de conjunt sobre fenòmens de la literatura catalana contemporània.
15. Treballar autònomament en l'estudi sincrònic i diacrònic de la llengua i la literatura catalanes.
16. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

PROGRAMA

1. Perspectiva general. Els problemes de la narrativa catalana del XIX.
2. La novel·la històrica. Trets genèrics. Models. Desplegament en castellà i en català.
3. El costumisme. Poètica. Robert Robert. Emili Vilanova. Costumisme i novel·la.
4. Martí Genís i Aguilar: Julita, novel·la romàntica.
5. Narrativa folklòrica.
6. Ideologia i novel·la. Les novel·les de tesi, de Gaietà Vidal a Dolors Monserdà.
7. La crítica literaria. J. Sardà. J. Yxart.
8. Narcís Oller.
9. Josep Pin i Soler.

10. Carles Bosch de la Trinxeria.

11. El grup d'Olot. Marià Vayreda.

LECTURES

- Antoni de BOFARULL, L'orfeneta de Menargues (capítols XIII i XIV). Ed. Orbis.
- Robert ROBERT (Lo diumenge... a fora!; Ai, que han mort un noi!; Lo ball d'en Serrallonga). Ed. Barcelona avui en dia, Empúries.
- Martí GENÍS I AGUILAR, Julita (cap VIII i cap. últim). Edicions 62. MOLC
- Emili VILANOVA (A casa l'alcalde; Un perdulari, Desvetllament). Ed. Quadres de costums urbans del Vuit-cents, Edicions 62.
- Narcís OLLER, La febre d'or. Edicions 62. MOLC [o una altra novel·la, a decidir]
- Jacint VERDAGUER, En defensa pròpia 1895, Eumo o Tusquets.
- Marià VAYREDA, La punyalada. Ed. Selecta

Metodologia

Classes expositives

Debats

Realització d'activitats pràctiques

Elaboració de treballs

Estudi personal

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi discussió de textos narratius, crítics i teòrics	15	0,6	1, 3, 5, 6, 9, 11, 13
Tipus: Supervisades			
Seguiment de classes expositives	25	1	4, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Documentació i consulta bibliogràfica per obtenir una visió general de la matèria	45	1,8	1, 2, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16

Avaluació

A. L'estudiant haurà de fer un examen, que consistirà en el comentari escrit de textos narratius, o teòrico-crítics.

B. L'estudiant rebrà del professor l'encàrrec d'exposar a classe la lectura aprofundida d'una obra o d'un aspecte de la narrativa catalana del segle XIX (S'espera també que participi en els debats sobre les lectures que exposin els seus companys).

C. L'estudiant farà un comentari escrit, que lliurarà abans de l'1 d'abril, sobre un aspecte o un text de la narrativa catalana del XIX (extensió màxima de 5500 caràcters sense espais), l'elecció del qual haurà de ser aprovada pel professor.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació en el debat sobre les lectures presentades a classe	20%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Presentació oral d'una lectura	20%	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Treball escrit i examen	60%	40	1,6	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Bibliografia

Actes del Col·loqui Narcís Oller. Valls 28, 29 i 30 de novembre de 1996 [Valls 1999].

Aritzeta 1994: Margarida Aritzeta, «La família dels Garrigas, una novel·la de tesi... reaccionària», dins Roig i Domingo (ed.), Actes del Simposi Pin i Soler, 375-393.

Barcelona y los libros. Los libros de Barcelona. Barcelona Metròpolis Mediterrànea. Monogràfic núm. 7, setembre 2006.

Bernal 2000: Assumpció Bernal, «La Punyalada, de Marià Vayreda: una novel·la de crisi», dins Domingo i Roig (ed.), El segle romàntic. Actes del Col·loqui sobre Josep Yxart i el seu temps, 405-420.

Beser 1977: Sergi Beser, «Les limitacions narratives de Narcís Oller», dins "Actes del IV Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes", Abadia de Montserrat, 1977, 333-347.

Beser 1986: Sergi Beser, «La bogeria, historia y discusión de una locura anunciada», dins Narcís Oller, La locura, Barcelona, 1986.

Blasco 1993: Ricard Blasco, La novel·la romàntica al País Valencià, Barcelona, Curial, 1993.

Cabré 1986: Rosa Cabré, «Josep Yxart: concepte de novel·la», dins Actes del Setè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Tarragona-Salou, octubre 1985, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1986, 31-54.

Cabré 1996: Rosa Cabré, José Yxart: crítica dispersa (1883-1893), Barcelona, Lumen, 1996.

Calderer 2004: Lluís Calderer, «Introducció. Cinc contes de Marià Vayreda», dins Marià Vayreda, L'afusellat i altres contes, Barcelona/Manresa, Angle, 2004, 11-52.

Capdevila 1965: Josep M. Capdevila, «Martí Genís», dins id., Estudis i Lectures, Barcelona, Selecta, 1965, 50-53.

[Carbonell et al. 1986: Antoni](#) Carbonell, Anton M. Espadaler, Jordi Llovet i Antònia Tayadella, Literatura catalana. Dels inicis als nostres dies, Barcelona, Edhasa, 1979.

[Carbonell 1986: Antoni Carbonell, Literatura catalana del segle XIX, Barcelona, Jonc, 1986.](#)

Casacuberta, Sala 2002: Margarida Casacuberta i Joan Sala i Plana, Marian Vayreda (1853-1903). La represa d'una veu pròpia, Olot, Carme Simon Editora, 2002.

Casacuberta 2006: Margarida Casacuberta, «Francesc Matheu. Les estratègies d'un editor», dins Ramon Panyella i Jordi Marrugat (ed.), L'escriptor i la seva imatge. Contribució a la història dels intel·lectuals en la literatura catalana contemporània, Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània de la UAB (GELCC) i L'Avenç, Barcelona, 2006, 89-120.

Casasús 1991, Josep M. Casasús, «El costumisme urbà de Robert Robert, primera manifestació reexida d'un periodisme modern en llengua catalana», Cultura, 25 (juliol-agost 1991), 63-65 [reproduït dins id., Periodisme català que ha fet història, Barcelona, Proa, 56-58]

Cassany 1986: Enric Cassany, El quadre de costums, dins Molas (dir) 1986, Història de la Literatura catalana, 365-410.

Cassany ed. 1987: Quadres de costums urbans del vuit-cents, estudi introductori, selecció i notes d'Enric Cassany, Barcelona, Edicions 62, 1987.

Cassany 1992: Enric Cassany, El costumisme en la prosa catalana del segle XIX, Barcelona, Curial, 1992.

Cassany ed. 1994: Contes realistes (F. de Boter, N. Oller, J. Yxart, R. Casellas), estudi introductori, selecció i edició d'Enric Cassany, Barcelona, Edicions 62, 1994.

Cassany 1999: Enric Cassany, «Museu secret. Llocs comuns de la crítica antinaturalista al Diario de Barcelona», Els marges, 65 (desembre 1999), 5-22.

Cassany 2004: Enric Cassany, «Introducció», dins Robert Robert, Barcelona avui en dia, a cura d'Enric Cassany, Barcelona, Empúries, 2004, 7-16.

Cassany 2009: Enric Cassany, «La narrativa», dins Panorama crític de la literatura catalana. Segle XIX, Barcelona, Vicens Vives, 2009, 383-428.

Castellanos 1974: Jordi Castellanos, «Carles Bosch de la Trinxeria i Raimon Casellas. Una polèmica sobre la novel·la al final del segle XIX», Recerques, 3 (1974), 225-250.

Castellanos 1978: Jordi Castellanos, «Carles Bosch de la Trinxeria: una concepció de la vida rural», dins Carles Bosch de la Trinxeria, Records d'un excursionista, Barcelona, Selecta, 1978, 7-21.

Castellanos 1987: «Estudi introductori», dins Antologia de contes modernistes, a cura de Jordi Castellanos, Barcelona, Edicions 62, 1987, 5-40.

Castellanos 1978: Jordi Castellanos, «Pròleg», dins Martí Genís i Aguilar, La Mercè de Bellamata, Barcelona, Edicions 62, 1878, 5-12.

Castellanos 1979: Jordi Castellanos, «Pròleg», dins Carles Bosch de la Trinxeria, L'hereu Noradell, Barcelona Edicions 62, 1979, 9-15.

Castellanos 1996: Jordi Castellanos, «Mercat del llibre i cultura nacional», [Els marges, 56 \(octubre 1996\), 5-38.](#)

Castellanos 1997: Jordi Castellanos, «Carles Bosch de la Trinxeria, un escriptor a recordar», [Revista de Catalunya, Nova etapa, 124 \(desembre 1997\), 130-139.](#)

Castellanos 2003a: Jordi Castellanos, «La punyalada: els claroscurs de la novel·la dels trabucaires», Serra d'Or, 528 (desembre 2003), 51-54.

Castellanos 2003b: Jordi Castellanos, «La novel·la antimodernista: les propostes de "La Renaixensa"», dins Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2003, 315-328.

Castellanos 2005: Jordi Castellanos, *Escriure amb el ritme de la sang. La represa de la novel·la catalana (1925-1929)*. Discurs de recepció Jordi Castellanos com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 24 de febrer de 2005, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2005.

Clara 1989: Josep [Clara](#), «Literatura excursionista», [Revista de Girona, XXXV, 134 \(maig-juny 1989\), 26-29](#).

Cònsul 2006: Isidor Cònsul, «260 duros als pobres d'Andalusia (notes sobre Verdaguer i els negocis editorials)», *Anuari Verdaguer*, 14 (2006), 263-278.

Cònsol 2007: Isidor Cònsul, «El binomi autor-editor. La correspondència entre Pere Aldavert i Josep Pin i Soler», dins *Miscel·lània Ricard Torrents. "Scentiae patriaeque impendere vitam"*, Vic, Eumo, 2007, 128-148.

Domingo 1986: Josep M. Domingo, «Tres cartes de Carles Bosch de la Trinxeria a Josep Yxart», *Els Marges*, 33 (1986), 89-101.

Domingo 1987: Josep M. Domingo Josep Pin i Soler i la novel·la (1869-1892), Barcelona, Curial /Abadia de Montserrat/Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1996.

Domingo 1994: Josep M. Domingo, «Un desig burgès. Sobre la clausura de la ficció dels Garriga», dins Roig i Domingo (ed), *Actes del Simposi Pin i Soler*, 193-215.

Domingo 1994: Josep M. Domingo, «Les Novel·les dels Garriga de Josep Pin i Soler. Una lectura», *Els Marges*, 49 (març 1994), 5-21.

Domingo 1994: Josep M. Domingo, «Pròleg», dins Josep Pin i Soler, *Esborranyes de "Kildo"*, Tarragona, Institut d'Estudis Tarraconenses, 1994, 7-17.

Domingo 2003: «Josep Pin i Soler novel·lista. Les novel·les del cicle dels Garriga», dins Josep Pin i Soler, *La família dels Garrigas*, a cura d'Elisabet Velázquez, Tarragona, Arola, 2003, 9-45.

Domingo 2002: «Personalització i causerie. Josep Pin i Soler, 1902-1906», dins Josep Pin i Soler, *Varia*, a cura d'Elisabet Velázquez, Tarragona, Arola, 2002, 9-20.

Domingo i Roig ed. 2000: Josep M. Domingo i Francesc Roig (ed), *El segle romàntic. Actes del Col·loqui sobre Josep Yxart i el seu temps*. Tarragona, 23, 24 i 25 novembre, Tarragona, Diputació de Tarragona, 2000.

Domingo et al. 2003: Josep M. Domingo, Maria Dasca, Maria Angels Verdaguer, *Bibliografia sobre literatura catalana del segle XIX, 1995-2000*, Universitat de Barcelona, 2003.

Duran 2001: Carola Duran, "La Renaixensa", primera empresa editorial catalana, Abadia de Montserrat, 2001.

Exposició antològica de Marian Vayreda i Vila (1853-1903), Fundació Caixa de Girona/Ajuntament d'Olot, 2003.

Fradera 1992: Josep M. Fradera, *Cultura nacional en una societat dividida*, Barcelona, Curial, 1992.

Fuster 1984: Joan Fuster, «Pròleg», dins Lluís Bernat, *Caciquisme roig*, Diputació Provincial de València-Institució Alfons el Magnànim, 1984, 7-35.

Garolera 1992: Narcís Garolera, «La narrativa de viatges al segle XIX», *Estudis romànics*, XX (1987-1991 [1992]), 555-574.

Garolera 1992: Narcís Garolera, «La narrativa de viatges a Catalunya durant el segle XIX: notes per a un estudi», dins *Miscel·lània Joan Triadú*, Abadia de Montserrat, 1993, 213-224

Graells 1974: Guillem-Jordi Graells, «Julita, una novel·la centenària», dins Martí Genís i Aguilà, *Julita*, Barcelona, Nova Terra, 1974.

Iborra 1977: Josep Iborra «La novel·la al País Valencià», *Arguments*, 3 (1977), 63-103.

- Juan 1997: Gabriel Juan i Galmés, «La funció de L'Ignorancia en el costumisme mallorquí», dins Miscel·lània Joan Gili, Abadia de Montserrat, 1997, 37-55.
- L'Escola d'Olot. J. Berga, J. Vayreda, M. Vayreda, Fundació "La Caixa"/Ajuntament d'Olot, 1993.
- Llanas 2004: Manuel Llanas [amb la col·laboració de Montse Ayats], L'edició a Catalunya: el segle XIX, Barcelona, Gremi d'Editors de Catalunya, 2004.
- Llompart 1992: Josep M. Llompart, La narrativa a les illes balears, Palma de Mallorca, Editorial Moll, 1992.
- Marfany 1965: «Pròleg», dins Robert Robert, La Barcelona del vuit-cents, a cura de Joan Lluís Marfany, Barcelona, Edicions 62, 5-13.
- Marí 2000: Jaume Marí i Prunella, «Una lectura psicoanalítica de La Punyalada, de Marià Vayreda», dins Domingo i Roig (ed.), El segle romàntic. Actes del Col·loqui sobre Josep Yxart i el seu temps, 421-435.
- [Mas 1990: Carme Mas](#), «Dolors Monserdà: al voltant d'una interpretació», [Treballs de la Secció de Filologia i Història Literària, V \(1990\), 23-37](#).
- [Mas 2006: Carme Mas](#), Dolors Monserdà. La voluntat d'escriure, Arola editors, Tarragona, 2006.
- Mas i Vives 1982: Joan Mas i Vives, «Els costumistes del vuit-cents», dins Cent anys d'Història de les Balears, Palma de Mallorca, 1982, 176-178.
- Matheu 1972: Roser Matheu, «L'obra literària i social de la senyora Monserdà (1845-1919)», dins id., Quatre dones catalanes, Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana, 1972, 7-110.
- Martinell 1998: Emma Martinell Gifre, «Dolors Monserdà y la novela finisecular», dins Robert Archer i Emma Martinell (ed.), Proceedings of the first Symposium on Catalonia in Australia. La Trobe University, Melbourne, 27-29 september 1996, Barcelona, Promociones y Publicaciones Universitarias, 1998, 77-87.
- Miró 1978: Maria Mercè Miró, La prosa narrativa de Martí Genís i Aguilar, Vic-Barcelona, Patronat d'Estudis Ausonencs, 1978 [pròleg de Joaquim Molas].
- Molas dir. 1986: Joaquim Molas, Història de la literatura catalana, vol. VII, Barcelona, Ariel, 1986.
- Molas 1986: Joaquim Molas (amb la col·laboració de Xavier Fàbregas i Josep Massot,) «La nova literatura popular: tradició i modernitat», dins id. (dir.), Història de la literatura catalana, vol. VIII, Barcelona, Ariel, 1986, 9-74.
- Molas 1982: Joaquim Molas, «Notes per a un pòrtic», Faig, 19, 7-12.
- Monserdà 1983: Dolors Monserdà de Macià, Del món, a cura d'Isabel Segura i Soriano, Barcelona, La Sal-Edicions de les dones, 1983.
- Montoliu 1927: Manuel de Montoliu, «Pin y Soler, novelista», dins Discursos llegits en la "Real Academia de Buenas Letras" de Barcelona en la solemnia recepció pública de D. Manuel de Montoliu el dia 26 de juny de 1927, Barcelona, Imp. de la Casa de Caritat, 1927, 7-38.
- Montoliu 1948: Manuel de Montoliu, «L'obra de Narcís Oller. Estudi crític», dins Narcís Oller, Obres Completes, Barcelona, Selecta, 1948, 12-33.
- Munar 1991: Felip Munar i Munar, «"La Dulzaina" (1868-1869) i els inicis del costumisme mallorquí», Randa, 30 (1991), 87-114.
- Nunes 1992: Maria Nunes, «Introducció», dins Martí Genís i Aguilar, Julita, edició de Maria Nunes, Barcelona, Bruño, 1992, 9-45.
- Oller 1962: Narcís Oller, Memòries literàries. Història dels meus llibres, Barcelona, Aedos, 1962.
- Perés 1892: Ramón D. Perés, A dos vientos. Críticas y semblanzas, Barcelona, Tip. y Librería L'Avenç, 1892.

Pericay i Toutain 1996: Xavier Pericay i Ferran Toutain, *El malentès del noucentisme*, Barcelona, Proa, 1996.

Pin 1992: Josep Pin i Soler, *Calaix de sastre. Aplec de provatures literàries*, a cura de Josep M. Domingo, Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1992.

Plens 1992: Jordi Plens, «Sanch nova, novel·la regionalista», dins [Congrés Internacional d'Història "Catalunya i la Restauració": 1875-1923. Manresa, 1, 2 i 3 de maig de 1992](#), Manresa, Centre d'Estudis del Bages, 1992, 477-481.

Pons 1983: Damià Pons, «Catàleg parcial dels narradors mallorquins del segle XIX», *Randa*, 14 (1983), 71-91.

Prado, Vallverdú dir. 1985: J. M. Prado, F. Vallverdú, *Història de la literatura catalana*, vol. I, Barcelona, Edicions 62/Orbis, 1985 [inclou «El costumisme», per Enric Cassany; «La novel·la realista», per Antònia Tayadella; «El Naturalisme», per Manuel Llanas; i «Narcís Oller», per Ramon Pinyol i Torrents].

Prats 1988: Llorenç Prats, *El mite de la tradició popular*, Barcelona, Edicions 62, 1988.

Ribé 1981: Maria Carme Ribé, «Pròleg», dins Gabriel Maura, *Aigoforts. Proses ciutadanes*, Barcelona, Laia, 1981, 7-16.

Ribes 1997: Josep-Lluís Ribes Ros, «Activitat i plantejaments periodístics de Josep Bernat i Baldoví» dins Josep Bernat i Baldoví, *Prensa periòdica, I (=Obra completa, 5, ed. facsímil)*, edició coordinada per J. Antoni Carrasquer, introducció i notes preliminars de Josep-Lluís Ribes Ros, Sueca, Afers, 1997, 5-22.

Roig 1997: Josep Lluís Roig i Sala, «La punyalada, entre l'historicisme i la psicologia», dins *Miscel·lània Germà Colon*, 7 [=Estudis de Llengua i Literatura Catalanes, XXXIV], Barcelona, Abadia de Montserrat, 1997, 135-158.

Roig i Domingo 1994: Francesc Roig i Josep M. Domingo (ed), *Actes del Simposi Pin i Soler*. Tarragona, 26-28 de novembre de 1992, Tarragona, Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1994.

Rosselló 1983: Pere Rosselló Bover, «Estudi introductori», dins Salvador Galmés, *Flor de card: contarella. 1891-1899*, Palma de Mallorca, Editorial Moll, 1983.

Rosselló 1988: Pere Rosselló Bover, *L'obra de Salvador Galmés i Sanxo: 1876-1951*, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1988.

Rosselló 2006: Pere Rosselló Bover, *La narrativa i la prosa a Mallorca a l'inici del segle XX*, Universitat de les Illes Balears/Abadia de Montserrat, 2006.

Rossich 1989: Albert Rossich, «La novel·la catalana entre el Tirant i L'orfeneta de Menargues», *Revista de Catalunya*, 29 (abril de 1989), 150-162.

Roure 1925-1927: Conrad Roure, *Recuerdos de mi larga vida*, 3 vols., Barcelona 1925-1927.

Salord 1976: Josefina Salord, «El costumisme d'A. Ruiz i Pablo», *Faig*, 5 (desembre 1976), 23-26.

Salvador 1997: Vicent Salvador, «Crítica i activitat editorial a València: Cabrerizo, Boix i Bonilla», dins Manuel Jorba, Antònia Tayadella i Montserrat Comes (ed), *El segle romàntic. Actes del Col·loqui sobre el Romanticisme*, Vilanova i la Geltrú, 2, 3 i 4 de febrer de 1995, Biblioteca Museu Víctor Balaguer/Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, 1997, 137-153.

Sardà 1997: Joan Sardà, *Art i veritat. Crítiques de novel·la vuitcentista*, a cura d'Antònia Tayadella, Barcelona, Curial, 1997.

Segura 1988: Isabel Segura, «Unes experiències a recuperar», dins [Literatura de dones: una visió del món, Barcelona, LaSal-Edicions de les dones, 1988, 11-23](#).

Sellas 1985-1986: Narcís Sellas, «Sang nova», *Vitrina*, 1 (1985-1986), 55-60.

Serra 1982: Joan Serra i Massagué, «Una lectura de L'orfaneta de Menargues o Catalunya agonisant, d'Antoni Bofarull», Faig, 19 (desembre 1982), 13-23

Serrahima 1972: Maurici Serrahima, «Narcís Oller», dins Dotze mestres, Barcelona, Destino, 1972.

Serrahima 1972: Maurici Serrahima, «Marià Vayreda (1853-1903)», dins id., Dotze mestres, Destino, B., 1972, ps. 89-121.

Serrahima i Boada 1996: Maurici Serrahima i Maria Teresa Boada, La novel·la històrica catalana, edició a cura de Josep Ll. Badal, Barcelona, Abadia de Montserrat 1996.

Simó ed. 1982: Prosa costumista balear, a cura de Guillem Simó, Palma de Mallorca, Institut d'Estudis Baleàrics, 1982.

Simó 1987, Guillem Simó i Roca, «Pròleg» a Gabriel Maura, Aigoforts, Palma de Mallorca, Editorial Moll, 1987, 7-27.

Soldevila dir. 1961: Ferran Soldevila (dir.): Un segle de vida catalana, Barcelona, Alcides, 1961. 2 vols. [La prosa vuitcentista, dins «Els corrents literaris», a càrrec de Joaquim Molas i Joan Fuster].

Sunyer 1994: Magí Sunyer, «El costumisme en la trilogia dels Garriga», dins Roig i. Domingo (ed.), Actes del Simposi Pin i Soler, 349-372.

Tasis 1954: Rafael Tasis, La novel·la catalana , Barcelona, Sagitari, 1954.

Tayadella 1980: Antònia Tayadella, «Novel·la i llengua al segle XIX: història i conflicte», L'Avenç, 27 (maig 1980), 37-42.

Tayadella 1986: Antònia Tayadella, «La novel·la realista», dins Molas dir. 1986, Història de la Literatura catalana, 505-542.

Tayadella 1986: Antònia Tayadella, Narcís Oller i el Naturalisme, dins Molas dir. 1986, Història de la Literatura catalana, 605-668.

Tayadella 1992: Antònia Tayadella, «A propòsit de la gènesi de La Punyalada, de Marià Vayreda: el tractament de la figura del bandit», dins Actes del Congrés Internacional d'Història "Catalunya i la Restauració", Centre d'Estudis del Bages, Manresa, 1992, 483-488.

Tayadella 1993a: Antònia Tayadella, «L'Atzavara no floreix fins que velleja. Aproximació a la trajectòria literària de Marià Vayreda», dins [Miscel·lània Jordi Carbonell, 6, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1993, 153-169.](#)

Tayadella 1993b: Antònia Tayadella, «Tres generacions, de Joaquim Vayreda[,] i l'Escola d'Olot», dins Joaquim Vayreda, Tres generacions, edició a cura de Teresa Planagumà i Nogué, Olot, Fundació Pere Simon, 1993, 9-19.

Tayadella 1997: Antònia Tayadella, «Julita, de Martí Genís i Aguilar, novel·la romàntica», dins Manuel Jorba, Antònia Tayadella i Montserrat Comes (ed.), El segle romàntic. Actes del Col·loqui sobre el Romanticisme, Vilanova i la Geltrú. 2, 3 i 4 de febrer de 1995, Biblioteca Museu Víctor Balaguer/Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, 1997, 271-282.

Tayadella 2003: Antònia Tayadella, «Lo trabucaire de Marià Vayreda, a l'origen de La punyalada. Estudi i edició», dins Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història, Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2003, vol II, 1115-1131..

Tayadella 2004, Antònia Tayadella, «La punyalada de Marià Vayreda: l'enrevessada història d'un text i la seva edició», dins Marià Vayreda, La punyalada, Proa, Barcelona, 2004, VII-XXIX.

Tayadella i Cassany 1986: Antònia Tayadella i Enric Cassany, Els orígens de la novel·la dins Molas dir. 1986, Història de la Literatura catalana, 411-436.

Tiñena 1993: Jordi Tiñena Amorós, «L'orfeneta de Menargues: l'inici del camí», dins Antoni de Bofarull, L'Orfeneta de Menargues, Barcelona, Laertes, 1993, 5-29.

Tiñena 1996: Jordi Tiñena, «Antoni de Bofarull, novel·lista: L'orfeneta de Menargues (1862)», dins Pere Anguera, Margalida Tomàs, Jordi Ginebra, Xavier Vall i Jordi Tiñena, Sis estudis sobre Antoni de Bofarull, Reus, Centre de Lectura, 105-127.

Torrent, Tasis 1966: Joan Torrent i Rabel Tasis, Història de la premsa barcelonina, Barcelona, Bruguera, 1966.

Toutain 2007: Ferran Toutain, «Un món de mones. La persistència de Robert Robert», Trípodos (revista digital de comunicació, Universitat Ramon Llull), 20 (2007).

Vidal 1985: Jaume [Vidal Alcover](#), «Llengua i literatura en l'obra de Josep Pin i Soler», dins Actes del Seté Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Tarragona-Salou, 1-5 octubre 1985, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1986, 11-29.

Vila 1997: Pep Vila, Visió de la cultura popular en l'obra de Carles Bosch de la Trinxeria, 1831-1897, Figueres, Institut d'Estudis Empordanesos, 1997.

Vilanova 1948: Emili Vilanova, Narracions, tria, text i pròleg de Ramon Aramon i Serra, Barcelona, Aymà, 1948.

Vilanova 1948: Emili Vilanova, Lo primer amor i altres narracions, a cura de Manuel Jorba, Barcelona, Edicions 62, 1980.

Vilanova 2001: Emili Vilanova i el seu temps, Barcelona, Quaderns Crema, 2001 [edició anterior dins Emili Vilanova, Obres completes, Barcelona, Selecta, 1949, XIII-CXXVIII].

Villalonga 1986, LL. Villalonga, El llibre en català d'autors balears. Repertori bibliogràfic, dins Els escriptors balears i la seva producció en català (a cura de G. Janer Manila), B. 1986, ps. 93-141.

Yates 1998: Alan Yates, Narcís Oller. Tradició i talent individual, Barcelona, Curial, 1998.

Yxart 1980: Josep Yxart, Entorn de la literatura catalana de la Restauració, a cura de Jordi Castellanos, Barcelona, Edicions 62, 1980.

Yxart 1991: Josep Yxart, Novel·listes i narradors, a cura d'Enric Cassany, Barcelona, Curial, 1991.

Yxart 1995: Josep Yxart, El año pasado 1886-1890 [Obra completa de Josep Yxart, vol. I], a cura de Rosa Cabré, Barcelona, Ajuntament de Tarragona/ Proa, 1995.